Lidé si chválí vztahy s Čínou i s Ruskem

PRAHA Češi si nejvíc pochvalují vzájemné vztahy se Slovenskem. Pozitivně je hodnotí 95 procent obyvatel. Naopak nejkritičtěji lidé vnímají vztahy s Íránem a Sýrií. Vyplývá to z prosincového průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM).

Vysoké podíly příznivého hodnocení naměřili sociologové u vztahů Česka s Polskem, Maďarskem a Rakouskem. Kladně je vnímá devět z deseti Čechů. Vztahy s Německem ohodnotilo kladně 84 procent respondentů.

Zhruba čtyři pětiny dotázaných hodnotily pozitivně vztahy s Francií (82 procent), Velkou Británií (81 procent), Itálií (80 procent) a s USA (78 procent). Vztahy s Čínou a Japonskem vnímá pozitivně sedm z deseti Čechů.

Přibližně tři pětiny dotázaných hodnotily kladně vztahy Česka s Ukrajinou, Izraelem a Ruskem. „Podíl nepříznivého hodnocení se pohybuje okolo jedné pětiny v případě Ukrajiny a Izraele, v případě Ruska je vyšší – na úrovni jedné třetiny dotázaných," uvedlo CVVM.

Mírně pozitivního hodnocení se dočkaly česko-turecké vztahy. Naopak v případě vztahů se Saúdskou Arábií již převažuje negativní hodnocení. čtk

POLITIKA

Volit europoslance budou Češi v květnu

PRAHA Volby do Evropského parlamentu se v Česku uskuteční v pátek 24. května a v sobotu 25. května. Rozhodl o tom prezident Miloš Zeman. Česko má v dosavadním europarlamentu 21 míst. Volby v roce 2014 doprovázela rekordně slabá volební účast, k urnám přišlo jen 18,2 procenta oprávněných českých voličů. Těsně tehdy vyhrálo hnutí ANO se ziskem 16,13 procenta hlasů, strana TOP 09 obdržela 15,95 procenta a ČSSD 14,17 procenta. čtk

SOUD

Konfrontace žen v případu Barták

LIBEREC Neobvyklý důkaz použil Krajský soud v Liberci v kauze lékaře Jaroslava Bartáka, který je obžalován z plánování tří vražd a vydírání. Šlo o konfrontaci, kdy dvě svědkyně s odlišnou výpovědí stály proti sobě v soudní síni. Předsedkyně senátu Eva Drahotová řekla, že si pamatuje jen jeden jiný případ za 25 let své praxe, kdy konfrontaci využila. Kýžený výsledek nepřinesla, svědkyně trvaly na svém. Konfrontace měla vnést jasno do toho, jak se do liberecké věznice dostaly na podzim 2013 hodinky s nahrávacím zařízením. S jejich pomocí pořídil vězeň Miloš Levko tajné videonahrávky, jež slouží jako hlavní důkaz o Bartákově trestné činnosti. čtk

NEHODOVOST

Na českých silnicích loni zemřelo 565 lidí

PRAHA Na českých silnicích zemřelo loni 565 lidí, což je o 63 víc než v roce 2017 a současně nejvíc za poslední tři roky. Meziročně se zvýšil i počet těžce zraněných, o 126 na 2465. Lehce zraněno bylo 25 215 lidí, i v této kategorii zaznamenali policisté mírný meziroční růst. Celkový počet nehod podle šéfa dopravní policie Tomáše Lercha stoupl téměř o tisíc na 104 764. Významně přibylo usmrcených motocyklistů. čtk

Celonárodní tryzna. Studenti pražských vysokých a středních škol uctili 20. ledna 1969 památku studenta Jana Palacha, který se na protest proti sovětské okupaci upálil 16. ledna v horní části Václavského náměstí v Praze. Z centra metropole se tehdy, den po Palachově smrti, vydal smuteční průvod před Filozofickou fakultu UK – Palachovu alma mater. Tam se pak uskutečnila tichá manifestace. FOTO ČTK

Česko vzdá hold Palachovi

Přesně za týden uplyne **půlstoletí od okamžiku, kdy v Praze vzplála „lidská pochodeň"**. Na protest proti okupaci země se obětoval student FF UK Jan Palach. Pamětní akce chystají univerzity, čelní politici i sami občané.

MARTIN RYCHLÍK

PRAHA Nové pamětní desky, četné pietní akce, mezinárodní vědecká konference, nové publikace, promítání filmů i procesí na hřbitov ve Všetatech u Mělníka...

Česká republika si v příštím týdnu velmi různorodě připomene jubilejní, 50. výročí hrdinského činu Jana Palacha, studenta Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (FF UK), který se 16. ledna 1969 kolem 13.30 upálil v horní části Václavského náměstí v Praze. Svým činem protestoval proti totalitě a podvolení země, již obsadila vojska Varšavské smlouvy. Tři dny nato, 19. ledna, skonal.

Nová dlaždice v Karolinu

Čin si připomene i nejvyšší ústavní činitel Miloš Zeman. „Pan prezident u příležitosti 50. výročí Palachova činu uctí památku věncem se stuhami, který bude pietně položen zástupcem Kanceláře prezidenta republiky," sdělil LN mluvčí Hradu Jiří Ovčáček. Zda se tak stane někde v Praze, v Mělníce, či v Palachově rodných Všetatech, není ještě jasné. „O nejvhodnější variantě pietního místa aktuálně přemýšlíme," uvedl Ovčáček.

Středobodem uctění Palachova odkazu se však jistě stane metropole, především místo pod Národním muzeem, kde dvacetiletý mladík svoji „akci", jak sám říkal, vykonal. Hold mu vzdají jednotlivci i instituce.

„Univerzita Karlova si 16. ledna připomene 50. výročí od tragického skutku Jana Palacha, studenta naší univerzity, jenž chtěl probudit národ z letargie. Je to trvalé memento, že v boji za svobodu a demokracii jsou lidé odhodláni položit i vlastní život," řekl LN Tomáš Zima, rektor Univerzity Karlovy. Ta v jubilejní den ráno odhalí pamětní dlaždici na nádvoří Karolina, tedy na autentickém místě, kde roku 1969 stála rakev s ostatky oběti.

Před polednem začne na Václavském náměstí vernisáž výstavy *Jan Palach '69*, kterou připravilo sdružení Mene Tekel a Ústav pro studium totalitních režimů. Po poledni se uskuteční pietní akt s uměleckým programem, jenž připomene osud Palacha, ale i další „živé pochodně" v totalitních zemích.

„Národní muzeum se zapojí do akce, na níž budou vyvěšeny bannery s vročením 1969. Ale především plánujeme na letošní 21. srpen otevření Palachova památníku v jeho rodném domě ve Všetatech," řekl LN Michal Stehlík, náměstek muzea pro výstavní činnost. Pro historika zůstává Palach velkým symbolem a důkazem, že i člověk bez politické moci dokáže pohnout dějinami.

Citové pohnutí přinese vzpomínka a „modlitba za trpící pro pravdu", kterou v centru Prahy pořádá Ekumenická rada církví.

Vzpomínat na Palacha budou ve středu 16. ledna i studenti a akademici jak na Vysoké škole ekonomické (VŠE), kde nejprve studoval, tak už tradičně na FF UK před pietní deskou hlavní fakultní budovy. Tam také, ve velké aule, proběhne večer panelová diskuse k odkazu jedné z nejvýraznějších osobností našich moderních dějin.

Ve čtvrtek 17. ledna začne v Karolinu za účasti zahraničních expertů (včetně zástupců slovenského Ústavu paměti národa) mezinárodní konference *Jan Palach a další živé pochodně v sovětském bloku*. Konference se bude zabývat historickým a morálním dopadem činu sebeobětování jednotlivých osob nejen na občany zemí, ale v širších souvislostech spjatých s činem Jana Palacha.

Pieta i mimo metropoli

Vzpomínky, výstavy i novou publikaci chystají také v Mělníku, kde Palach studoval střední školu. „Pořádáme 16. ledna velký pietní akt, začne ve 14.00. Zúčastní se jej také velvyslanci Francie, Německa či Ukrajiny," sdělil LN mělnický starosta Ctirad Mikeš (za uskupení Mé město). Akce se zúčastní též oficiální představitelé zemí, kde po Palachově činu došlo k dalším protestním obětem, tedy Polska i Rumunska. Pozváni byli vrcholní politici a zástupci českého státu.

Mělničtí připravují křest nové knihy, ale také výstavy – jak na radnici, tak v budově místního gymnázia, které v současnosti nese Palachovo jméno.

Další takový „gympl" je v centru Prahy. „Naše škola hrdě nese Palachovo jméno. Jeho hrdinský čin a tragická smrt v lednu 1969 byly pro společnost šokem. Lidé pochopili, jak byli oklamáni... Totalitní moc se potom dvacet let bála i jen vyslovení jeho jména, neboť když on byl schopen takové oběti, proč by se měli druzí bát moci oponovat," řekl Michal Musil, ředitel pražského Gymnázia Jana Palacha (GJP).

Jeho studenti se již déle než dvě dekády zapojují do pietních akcí. V jubilejním roce tomu nebude jinak. V sobotu 19. ledna, ve výročí Palachova úmrtí, vystoupí od 14.00 zástupci obou gymnázií a ZŠ Všetaty na akci v rodišti člověka, jehož odvaha položit život za ideály šokovala několik dalších generací... Po skončení obřadu se vydá procesí na všetatský hřbitov.

Další akce se očekávají na řadě míst po celé České republice. Například ve Zlíně má Palachovo hrdinství uctít světelný happening, jak sdělil ČTK mluvčí tamní radnice Zdeněk Dvořák. Akce se uskuteční 19. ledna.

„Palachova oběť je připomínkou vzdoru vůči lžím, křivení charakterů lidí a dalším praktikám totalitní moci. Toto poselství a důležitost svobody si připomeneme tichým rozsvícením svíčkového řetězu," uvedl ředitel zlínského divadla a zastupitel města Petr Michálek. Světelný řetěz by měl být dlouhý až několik stovek metrů, akce má začít v 16.00. Po vytvoření světelného řetězu ze svíček zazní i krátká hudební produkce. Autorem nápadu je zlínský výtvarník Petr Dosoudil.

Jan Palach († 20)

- Byl **studentem Filozofické fakulty UK**, který se na protest proti okupaci Československa 16. ledna 1969 v Praze polil hořlavinou a zapálil. Následkům zranění tři dny nato podlehl.
- **Pohřeb se stal celonárodní demonstrací.** Jeho ostatky však byly v roce 1973 tajně převezeny z Prahy do Všetat. Urna se směla na Olšany vrátit až po roce 1989.

Palachova památná místa. Značná část vzpomínkových akcí se odehraje v horní části Václavského náměstí v Praze, kde je do dlažby vsazen pomník připomínající Palachův čin. Národní muzeum chystá na 21. srpen otevření památníku v jeho rodném domě ve Všetatech na Mělnicku. FOTO MAFRA – Y. RENELT, F. VLČEK

Plán pietních akcí

STŘEDA 16. LEDNA
- 9.30 - Pietní odhalení pamětní dlaždice v Karolinu (Praha)
- 11.00 - Zahájení a vernisáž výstavy Jan Palach '69 v horní části Václavského náměstí (Praha)
- 12.30 - Pietní akt s uměleckým programem na téma živoucí pochodně, též Václavské náměstí
- 14.00 - Velký pietní akt v Mělníku, kde Palach studoval

ČTVRTEK 17. LEDNA
- 10.00 - Mezinárodní konference „Jan Palach a další živé pochodně v sovětském bloku", UK (Praha)

SOBOTA 19. LEDNA
- 14.00 - Pietní akt v rodných Všetatech a procesí na hřbitov